

КИЇВСЬКИЙ УНІВЕРСИТЕТ ІМЕНІ БОРИСА ГРІНЧЕНКА
Інститут філології

«ПОГОДЖЕНО»

Проректор

з науково-методичної та
навчальної роботи

О.Б. Жильцов

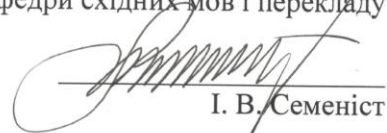
«   »   2017 р.

ПРОГРАМА
Комплексний екзамен зі спеціалізації
(друга іноземна мова – турецька)

для студентів першого (бакалаврського) освітнього рівня
Напряму підготовки 6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)

Затверджено
на засіданні кафедри східних мов та перекладу
протокол №5 від «24» січня 2017 р.
Завідувач кафедри східних мов і перекладу

І. В. Семеніст

Київ – 2017

ЗМІСТ

Пояснювальна записка

1. Загальні вимоги до атестації
2. Етапи та загальний зміст комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації
3. Орієнтовні питання з дисциплін, винесених на атестацію
4. Критерії оцінювання
5. Методичне забезпечення атестації

Список рекомендованої літератури

ПОЯСНЮВАЛЬНА ЗАПИСКА

Професійна підготовка фахівця – це формування розвиненої, компетентної, здатної швидко адаптуватися до динамічних умов діяльності особистості на основі удосконалення змісту й технологій навчання студента.

Кваліфікаційний екзамен з турецької мови є важливим завершальним етапом у підготовці здобувача вищої освіти. Мета цього іспиту полягає не лише у перевірці знань випускників, їх готовності до практичної діяльності за спеціальністю, але й у стимулюванні їх подальшого саморозвитку й самовдосконалення. Планомірна самостійна робота студентів, особливо під час підготовки до комплексного екзамену, допомагає систематизувати, глибше осмислити і закріпити знання, отримані в процесі вивчення тієї чи іншої дисципліни.

На кваліфікаційний екзамен виносяться основні питання з сучасної турецької мови, лінгвокраїнознавства Туреччини. Це дасть змогу перевірити рівень підготовки майбутніх випускників, виявити їхнє вміння самостійно поповнювати свої знання, орієнтуватися у швидкому потоці наукової інформації з питань мовознавства.

На кваліфікаційний екзамен виносяться питання, найбільш важливі для виявлення рівня теоретичної та методичної компетенції майбутнього спеціаліста з турецької мови і літератури.

З метою підвищення ефективності програми як навчально-методичного документа до неї також включені списки рекомендованої літератури.

У програмі не названі практичні уміння, якими має володіти студент, адже такою перевіркою випускника була педагогічна практика. На комплексному іспиті оцінка сформованості вмінь проводиться опосередковано, критерії її визначення – правильність уявлень студента про функціональний характер того чи іншого вміння, його роль в організації навчального процесу.

Рекомендована програма складена з урахуванням вимог, що висуваються до студентів на випускному екзамені, з метою виявлення різнобічних і глибоких знань з циклу фахових дисциплін.

Комплексний екзамен зі спеціалізації (турецька мова) для студентів напрямку підготовки «6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)» проводиться в усній формі.

Випускник повинен засвідчити уміння застосовувати набуті знання на практиці, розкривати закономірності еволюції мовних одиниць і категорій з умінням виокремити етапи тих чи інших наукових парадигм. Актуальним постає завдання відповідності вимог комплексної атестації випускників вимогам сучасної школи.

Розділ 1. Загальні вимоги до атестації

1.1. Атестація випускників за напрямом напряму підготовки «6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)» здійснюється за допомогою засобів

об'єктивного контролю ступеня досягнення цілей освітньо-професійної підготовки.

1.2. Атестація здійснюється на підставі оцінки рівня професійних знань, умінь та навичок випускників, передбачених освітньо-кваліфікаційною характеристикою бакалавра галузі знань напряму підготовки «6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)», з використанням загальнокомплексних методів комплексної діагностики: складання комплексного комплексного іспиту зі спеціалізації (турецька мова).

1.3. Інформаційною базою, на підставі якої формуються засоби об'єктивного контролю ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки, є змістовні модулі дисциплін.

1.4. Атестація якості підготовки бакалавра з напряму підготовки «6.020303 Філологія. Мова і література (англійська)» щодо встановлення фактичної відповідності рівня освітньої підготовки вимогам ОКХ здійснюється після виконання студентами навчального плану у повному обсязі Екзаменаційною комісією вищого навчального закладу з цього фаху. Голову ЕК затверджує Вчена рада Університету.

Розділ 2. Етапи та загальний зміст комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації (турецька мова)

2.1. Комплексний кваліфікаційний екзамен зі спеціалізації, що передбачає виконання певних атестаційних кваліфікаційних завдань, є адекватною формою кваліфікаційних випробувань, яка об'єктивно і надійно визначає рівень освітньої та професійної підготовки випускників вищих навчальних закладів, оцінювання ступеня досягнення кінцевих цілей освітньо-професійної підготовки студентів відповідно до об'єктивних критеріїв.

Зміст теоретичних і практичних питань і завдань, що виносяться на екзамен, орієнтується на діагностику рівня опанування бакалавром професійних компетенцій, що визначені у галузевому стандарті «СВО ОКХ Київського університету імені Бориса Грінченка. Освітньо-кваліфікаційна характеристика бакалавра».

Додаток А

Дисципліни, що виносяться на комплексну атестацію

№ з/п	Дисципліна, що виносяться на комплексну атестацію
1	3
1	Теоретичний курс другої іноземної мови (турецька мова)

2	Практичний курс другої іноземної мови (турецька мова)
3	Лінгвокраїнознавство країн другої іноземної мови (турецька мова)

2.2 На основі узагальнених завдань випусковими кафедрами вищого навчального закладу за напрямом підготовки створюються екзаменаційні білети.

Комплексний комплексний екзамен з фахових дисциплін бакалаври складають за розробленими і затвердженими на відповідних кафедрах екзаменаційними білетами, до яких увійшли питання, спрямовані на виявлення у студентів загальнотеоретичних знань, вміння застосовувати інтегровані знання програмового матеріалу при вирішенні практичних завдань, власної думки та особистісного ставлення. Питання екзаменаційних білетів, що охоплювали увесь зміст програми з дисциплін, мають не тільки репродуктивний, а й проблемно-пошуковий характер.

Комплексний кваліфікаційний екзамен зі спеціалізації

Зразок білета комплексного кваліфікаційного екзамену зі спеціалізації

1. Питання з теоретичного курсу турецької мови.
2. Питання з практичного курсу турецької мови (розмовна тема).
3. Питання з лінгвокраїнознавства Туреччини.

Питання екзаменаційних білетів орієнтовані на перевірку системи знань випускника та його вміння чітко будувати свою відповідь із використанням належної кількості фактів й аргументів, оперуванням відповідним ілюстративним матеріалом для доведення висловленого.

Розділ 3. Орієнтовні питання з дисциплін, винесених на атестацію

3.1. Теоретичний курс другої іноземної мови (турецька мова)

Актуальні проблеми дослідження турецьких фонетистів. Фонетика як розділ лінгвістичної науки. Предмет і завдання фонетики. Зв'язок з іншими розділами мовознавства: зв'язок з орфоепією, орфографією, графікою. Теоретична та прикладна фонетика. Фонологія. Поняття про фонем та алофони. Загальна фонетика і фонетика певної мови. Алофони. Види алофонів. Формування фонетичного стилю. Комунікативні фактори

формування фонетичного стилю: комунікативний фактор, мовна реалізація фонетичних рівнів.

Система значень слів. Однозначні та багатозначні слова. Первинні та вторинні значення слів. Типи вторинних значень слів: прямі та переносні. Порівняння, метафора, метонімія, синекдоха. Джерела виникнення синонімії в сучасній турецькій мові. Абсолютні синоніми та запозичення. Ідеографічні (значеннєві) синоніми. Антоніми в сучасній турецькій мові. Типи антонімів. Омонімія в турецькій мові. Критерії класифікації омонімів в турецькому та українському мовознавстві. Контекстуальні синоніми та антоніми. Оксюморон як різновид тропу. Розмежування омонімії та полісемії.

Граматики та її предмет. Категорії граматики. Граматичні значення. Граматичні категорії. Морфема – основна одиниця морфонології. Основні поняття синтаксису: речення, синтаксичні позиції, підрядний зв'язок. Дослідження морфемного рівня мови. Морфеміка. Словотвір і морфологія. Категорія збірності і одиничності, категорія істот і неістот.

Власні та загальні іменники. Граматичні категорії іменника: категорія роду, числа, відмінка, присвійності. Словотвір іменників: загальна характеристика. Ізафети іменників (*ad tamlamaları*): присвійний, відносний, якісний. Ізафетний ланцюг. Означення та означуване в складі ізафету. Типи іменників за структурою: прості (*yalın*), складні (*türemiş*), складені (*bileşik*).

Розряди прикметників за значенням: якісні (*niteleme sıfatları*), відносні (*belirtme sıfatları*). Класифікація відносних прикметників: вказівні (*gösterme sıfatları*), кількісні (*sayı sıfatları*), питальні (*soru sıfatları*), невизначені (*belgisiz sıfatlar*). Ступені порівняння якісних прикметників. Словотворчі прикметникові афікси. Зменшувально-пестлива та підсилювальна форми якісних прикметників. Редуплікація прикметників. Типи прикметників за структурою: прості (*yalın*), складні (*türemiş*), складені (*bileşik*).

Групи займенників за значенням: особові (*kişi adları*), зворотні (*dönüşlü adlı*), вказівні (*gösterme sıfatları*), неозначені (*belgisiz adılar*), *soru adları* (питальні). Зближення інших частин мови з займенниками. Проніміналізація. Типи займенників за структурою: прості (*yalın*), складені (*bileşik*).

Дієслово як частина мови. Семантика дієслів. Перехідні та неперехідні дієслова. Види дієслова. Перифрастичні форми дієслова. Способи і часи дієслова. Наказовий спосіб. Дійсний спосіб та його часи. Теперішній час на *-uyor*. Теперішньо-майбутній час. Теперішній тривалий час на *-makta*. Минулий категоричний час. Минулий суб'єктивний час.

Минулий тривалий час на –maktaydı. Визначений імперфект, невизначений імперфект. Давньоминулий час на –mişti та –dıydı. Майбутній категоричний час. Майбутньо-минулий час. Бажальний спосіб. Умовний спосіб та зобов'язальний спосіб.

Дієприкметники та дієприслівники як особливі форми дієслова. Класифікація дієприкметників та дієприслівників сучасної турецької мови. Утворення дієприслівників у турецькій мові. Порівняльна характеристика дієприслівників турецької та української мов.

Прислівник як частина мови. Розряди прислівників за значенням: прислівники місця та напрямку (yer-уцн belirtezleri), прислівники часу (zaman belirtezleri), прислівники кількості (nicelik belirteçleri), прислівники міри і ступені (aşırılık belirteçleri), прислівники причини (neden belirtezleri), прислівники мети (amaç belirteçleri), питальні прислівники (soru belirteçleri). Типи прислівників за структурою: прості (yalın), складні (türemiş), складені (bileşik).

Післяйменник як частина мови. Післяйменники göre, ile, gibi, için, kadar, dek, değin, beri, karşı, üzere, başka, doğru, dolayı.

Сполучник як частина мови. Сполучники в турецькій мові. Типи сполучників за структурою: прості (yalın), складні (türemiş), складені (bileşik).

Вигуки в турецькій мові: значення та функції. Вигуки A, Aa, E, Ah, Ay, Eh, Ey, Ayol, Ha, Haş, Vay, Eyvah, Vah, Hey, Hay, O, Oho, Oh, Öf, Hişt, Be, Haydi, Aman.

3.2. Практичний курс другої іноземної мови (турецька мова)

ТЕМАТИКА РОЗМОВНИХ ТЕМ

1. Моя сім'я.
2. Мій найкращий друг/ подруга (риси характеру, зовнішність, його/ її уподобання).
3. Моя квартира/мій будинок.
4. Моє рідне місто/село.
5. Мій університет
6. Мій робочий день.
7. Мій вихідний день.
8. Погода. Пори року.
9. На прийомі у лікаря.
10. Моя улюблена страва.

11. Розповідь про себе та свої захоплення і інтереси.
12. Роль телебачення у моєму житті.
13. Моя улюблена книга.
14. У кафе, ресторані.
15. У крамниці. Покупки.
16. Банк. Обмін валют.
17. Мандрівки та екскурсії.
18. Новини дня.
19. Мої домашні улюбленці.
20. Найбільші міста Туреччини та їх визначні місця.
21. Моя майбутня професія.
22. Спорт у житті людини.
23. Мій світ мрій (ідеальна відпустка, ідеальна сім'я, ідеальне житло).
24. Загальні відомості про Туреччину.
25. Загальні відомості про Україну.
26. Національні свята Туреччини.
27. Національні свята України.
28. Релігійні свята Туреччини.
29. Релігійні свята України.
30. Народні свята та звичаї Туреччини та України.
31. Забобони турецького та українського народів.
32. Переваги та недоліки життя у місті та селі (квартирі/приватному будинку).
33. Мода та одяг: традиції та сучасність (сучасний та традиційний одяг).
34. Гороскоп. Мій знак Зодіаку.
35. Моя улюблена картина (художник).
36. Роль музики у житті людини. Видатні турецькі та українські співаки.
37. Театр у нашому житті.
38. Весільні звичаї турецького та українського народів.
39. Народне мистецтво України та Туреччини.
40. Музеї України та Туреччини.
41. Роль жінки у мусульманському (турецькому) суспільстві.
42. Найвизначніші музеї Туреччини та України.
43. Гурманія: кухні народів світу.
44. Іноземні мови в сучасному суспільстві.
45. Роль соціальних сайтів у сучасному світі.
46. Комп'ютер та Інтернет у нашому житті (робота, знайомства)
47. Роль художньої літератури в моєму житті.

48. Навчання за кордоном (країни Європи, Туреччина).
49. Найважливіші події сьогодення.
50. У годину дозвілля (нумізматики, філателія тощо).
51. Проблеми молоді в Україні та Туреччині (навчання, працевлаштування, погані звички).
52. Прогресивні технології: історія та сучасність (науково-технічний прогрес).
53. Система освіти в Україні та Туреччині: спільне та відмінне.
54. Державний устрій України.
55. Державний устрій Туреччини.
56. Реформи Ататюрка.
57. Туризм в Україні: розвиток та перспективи.
58. Курорти Туреччини.
59. Економіка та сільське господарство Туреччини.
60. Засоби масової інформації в Туреччині.

3.3. Лінгвокраїнознавство другої іноземної мови (турецька мова)

1. Загальні відомості про Туреччину. Назва, географічне положення, площа, сусіди. Адміністративно-територіальний поділ.
2. Населення Туреччини. Чисельність населення. Вікова та статеві характеристики населення Туреччини. Національні меншини. Демографічні проблеми Китаю. Причини скасування обмеження на дітонародження в 2015 році. Сучасна політика Туреччини в демографічній сфері.
3. Політичний устрій Туреччини. Державні символи Республіки Туреччина (герб, прапор, гімн). Політичний устрій.
4. Економіка Туреччини. Основні етапи розвитку економіки Туреччини. Політика «реформ і відкритості». Сільське господарство сучасного Туреччини. Промисловість в Туреччині. Сфера обслуговування в сучасному Туреччині.
5. Релігійні та філософські течії Туреччини.
6. Наука і техніка в Туреччині.
7. Звичаї та побут турків. Турецькі свята. Турецький традиційний одяг. Їжа і напої в Туреччині. Транспорт у Туреччині.
9. Мистецтво Туреччини. Турецька традиційна музика.

Зразок практичного завдання

1. Перекладіть наведений текст з турецької мови на українську:

Fatih - Alo!

Meltem -Buyurun!

Fatih - Merhaba Meltem, ben Fatih.

Meltem - Merhaba Fatih. Nasılsın, iyi misin?

Fatih - İyiyim. Sen nasılsın?

Meltem - İyiyim, fena değil.

Fatih - Niçin fena değil, bir problem mi var?

Meltem - Küçük bir problem, çok önemli değil. Geçen ay işten ayrıldım.

Fatih - Niçin ayrıldın? Sadece bir ay çalışmadın mı?

Meltem - Patronla tartıştık ve işten ayrıldım. Ama büyük problem değil, çünkü işimi sevmiyordum. On beş gün tatil yaptım; kuzenlerimi, amcalarımı ve teyzelerimi ziyaret ettim.

Fatih - Şimdi ne yapacaksın?

Meltem - Tekrar İstanbul'a geleceğim. İstanbul'da çok arkadaşım var. Arkadaşlarımı ve İstanbul'u çok özledim. Ve Adana'da başka iş bulmak zor.

Fatih - Tekstil firmasında çalışmak kötü müydü? Herkes ihracat departmanında çalışmak istiyor. Sen İstanbul'da ne iş yapmak istiyorsun?

Meltem - Biliyorsun, benim iki diplomam var. İngilizce öğretmeniyim ve bu işi seviyorum. İhracat işini sevmiyorum. Ben İstanbul'da bir okulda veya bir kursta İngilizce öğreteceğim.

Fatih - Ehh.. Tamam. Ne zaman İstanbul'a geleceksin?

Meltem - İki hafta sonra İstanbul'da görüşürüz.

Fatih - Görüşürüz, kendine iyi bak.

2. Складіть турецькою мовою по реченню за наступними граматичними схемами:

Іменник/займенник + присудок <i>demek</i> в потрібному часі + пряма мова
--

Основа присудка + заперечна частка (-ma / -me) + закінчення особових займенників
--

3. Вставте замість пропуску потрібний афікс
Той, хто зробив усі завдання може йти додому.
Problemleri çöz ... eve gidebilir.
4. Напишіть турецькою мовою тему «Aile» (10 речень)
5. Розкажіть про політику Туреччини в демографічній сфері.

Розділ 4. Критерії оцінювання

4.1. При узагальненні оцінювання відповідей на екзамені та оцінюванні бакалаврської роботи члени комісії користуються такими вимогами й критеріями:

Рейтингова оцінка	Оцінка за стобальною шкалою	Значення оцінки
A	90 – 100	Відмінно – відмінний рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу з, можливими, незначними недоліками
B	82-89	Дуже добре – достатньо високий рівень знань (умінь) в межах обов’язкового матеріалу без суттєвих (грубих) помилок
C	75-81	Добре – в цілому добрий рівень знань (умінь) з незначною кількістю помилок
D	69-74	Задовільно – посередній рівень знань (умінь) із значною кількістю недоліків, достатній для подальшого навчання або професійної діяльності
E	60-68	Достатньо – мінімально можливий допустимий рівень знань (умінь)
FX	35-59	Незадовільно з можливістю повторного складання – незадовільний рівень знань з можливістю повторного перескладання за умови належного самостійного доопрацювання
F	1-34	Незадовільно з обов’язковим повторним вивченням курсу – досить низький рівень знань (умінь), що вимагає повторного вивчення дисципліни.

Розділ 5. Методичне забезпечення комплексної атестації

Методичні матеріали мають забезпечити самостійну роботу студента з підготовки до комплексної атестації.

Методичні матеріали розробляються випускаючими кафедрами, розглядаються і затверджуються вченою радою Інституту.

Методичні рекомендації щодо самостійної роботи підготовки студента до комплексної атестації подаються за наступною структурою.

- методичні рекомендації до написання бакалаврських робіт;
- методичні рекомендації до складання комплексного кваліфікаційного екзамену.

\

СПИСОК РЕКОМЕНДОВАНОЇ ЛІТЕРАТУРИ

(до блоку «турецька мова»)

1. Алиева Р.Ю. Сравнительная характеристика фонетической системы турецкого и азербайджанского языков. Диссертация на соискание ученой степени кандидата филол. н., Махачкала, 2003. – 143 с.
2. Дудина А.Н. Турецкий язык (учебное пособие). – Баку: Издательство «Азербайджан», 1993. – 390 с.
3. Кононов А.Н. Грамматика турецкого языка / А.Н. Кононов – М. – Л.: Академия наук СССР, 1956.
4. Севортян Э.Ф. Фонетика турецкого литературного языка. Изд. АН СССР. – М., 1955. – 147 с.
5. Меметов І.А. Порівняльна характеристика окремих голосних фонем турецької і кримськотатарської мов / І.А. Меметов // КНП. – 2003. – № 38. – С. 115-118.
6. Меметов І.А. Порівняльна характеристика окремих приголосних фонем турецької і кримськотатарської мов / І.А. Маметов // КНП. – 2002. – № 30. – С. 179-182.
7. Меметов І.А. Порівняльний аналіз голосних і проголосних звуків турецької та кримськотатарської мов / І.А. Меметов // Вісник КНУТШ. Сер.: Східні мови та літератури. – 1998. – Вип. 1. – С. 21-25.
8. Покровська І.Л. Фонетика сучасної турецької мови: навч. посіб. з аудіо матеріалами / І.Л. Покровська. – К.: Вид.- во «Четверта хвиля», 2012. – 101 с.
9. Бишиев А.Г. Первичные долгие гласные в тюркских языках. – Уфа, 1963.
10. Гржебичек Л. Фонологическая структура турецкого слова. Перевод с английского М.С.Полинской // Новое в зарубежной лингвистике. – Москва «Прогресс», 1987. Выпуск XIX.– С. 48-58

(до блоку «Лінгвокраїнознавство Туреччини»)

1. Ариян М.А. Лингвострановедение в преподавании иностранного языка в старших классах средней школы (на материале УМК по английскому языку) // ИЯШ. – 1990. – № 2. – С. 11-18.; Афганистан. Справочник. – М.: Изд. фирма “Восточная литература” РАН, 2000. – 256 с.

2. Бандарчык Б.К. Беларусь: У 8 т. Т.3: Гісторыя этналагічнага вывучэння. – Мінск: Баларуская навука. – 1999. – 365 с.
3. Бартольд В.В. Сочинения: В 9 т. – М.: Наука, 1963–1977. Библиография Турции: Литература на русском языке: 1917–1975 гг. / Сост. Сверчевская А.К. – М.: Наука, 1982. – 743 с.
4. Будз М.Д., Постоловський Р.М., Троян С.С. Короткий довідник з комплексного країнознавства (методика країнознавчих досліджень, основні поняття та визначення, країни, персоналії). – К.: Рівненський і-т слов'янознавства, 2000. – 120 с.
5. Алексеев В.М. Современная Турция. – М.: Знание, 1961. – 32 с.
6. Бокхорни Р. Турция: Путеводитель. – Берлин–М.: Poliglot, 1994. – 64 с.; Боспорское царство с его палеограф. Ч. 1–3 О.,
7. Сутягин П.Г. Турция. – Л., 1957. – 47 с. [91/с]; Турецкое побережье. – М.: Эко-Пресс, 1997. – 97 с.; Хюсейн. Беда 'и' ул' века 'и' (Удивительные события) / Под ред. А.С. Тверитиновой. Ч.1-2. – М.: Изд.-во вост. л.-ры, 1961. – 161 с.
8. Tokluoğlu C. The impact of resistance on the state-building process in Turkey // AAS. – 2000. – Vol. 9. – № 1. – P. 110-120.
9. Yılmaz H., Kaşıkçı N. Karadeniz Kıyılarında: Yaşama, İnsana ve İzlere Dair. – Ankara: Kültür bakanlığı, 2001. – XIII, 290 s.
10. Арапов Дм. Рууский посол в Турции Н.В. Чарыков и его “заключение” по “мусульманскому вопросу” // Вестник Евразии. – 2002. – № 2(17). – С. 148–163.
11. Бауэр Э. Памуккале – сталактитовое чудо // НиЖ. – 1977. – № 5. – С. 94–96.;
12. Гаран Ф.Р. Туреччина: Географічний нарис. – Харків-Одеса: Рад. Школа, 1931. – 112 с.
13. Данилов В.И. 700 километров по Турции. – М.: Наука, 1975. – 160 с.;
14. Стенин П.А. Восток. Страны креста и полумесяца и их обитатели. Историко- географическое и этнографическое обозрение Левантского мира. – Спб, 1892. – 499 с.
15. Веркалец М.Н. Проблемы духовности тюркских народов в исследованиях А.Е.Крымского: Научный труд. – К.: Школяр, 1995. – 148 с.;
16. Серебрякова М.Н. Семья и семейная обрядность в турецкой деревне: (Новейшее время). – М.: Наука, 1979. – 186 с.

17. Левин З.И. Тюркизм и пантюркизм // *Общественная мысль на Востоке. Постколониальный период.* – М.: Восточная литература, 1999. – С. 119-121.;
18. Tunç C. *Din Kültürü ve Ahlak bilgisi.* – Ankara: Emel matbaacılık, 1993. – 128 s.
19. *Восточный Туркестан и Средняя Азия в системе культур древнего и средневекового Востока /* Под.ред. Б.А.Литвинского. – М.: Наука, 1986. – 253 с.
20. *Восточный Туркестан и Средняя Азия: История. Культурные связи. /* Под.ред. Б.А.Литвинского. – М.: Наука, 1984. – 239 с.
21. Кадымбеков З. *Здесь Азия встречается с Европой: заметки журналиста о Турции.* – Баку: Гянджлик, 1982. – 134 с.;
22. Моисеев П.П. *Аграрный строй современной Турции.* – М.: Наука, 1970. – 312 с.
23. Ido S.G. *Turkich Mimetic word formation // AAS.* – 1999. – Vol. 8. – № 1. – P. 83–90.
24. Neuharth Allen H. *BusCapade plaint talk across the USA.* – Washington, DS.: USA Today Books, 1987. – 308 p.
25. Pareria M. *East of Trebizond.* – Newton Abbot: Readers Union, 1972. – 256 p.
26. Thielmann Max von. *Streifzъgeim Kaukasus, in Persien und in der Asiatisghen Тъккеi. Mit 5. Holzschnitt. Tafel.*– Leipzig: Verlon Duncker & H. Humlot, 1875. – 493 с.